

Muonion kunta / Tunturi-Lapin maaseutuhallinnon maaseutulautakunta
 Putaanrannantie 15, 99300 Muonio
 Puh. 0400 823471, email. Maaseutulautakunta@muonio.fi tai heikki.kauppinen@muonio.fi

Maa- ja metsätalousministeriö:
johanna.wallius@mmm.fi
minna-mari.kaila@mmm.fi
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 28.8.2020 Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain uudistaminen

Asia: Lausunto ja pyyntö sen huomioimisesta asetetun vireillejättöpäivämäärän ylittymisestä huolimatta

Tunturi-Lapin Yhteistoiminta-alueen (Kittilä, Enontekiö, Muonio) yhteinen toimielin, maaseutulautakunta, käsitteli kokouksessaan 30.9.2020 Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettua HE:stä eduskunnalle, ja halusi saattaa yksimieliset näkemykset lausuntonaan lain jatkovalmistelussa huomioitaviksi.

Valitettavasti työvoimajärjestelyiden vuoksi lausuntoa ei kirjattu Lausunnot.fi-palveluun, ja nyt tarkistettaessa määraaika totesimme sen umpeutuneen 9.10.2020. Tästä huolimatta toimitan oheisen lausuntokirjelmän ja sen lopussa Tunturi-Lapin maaseutulautakunnan kokouksen yksimielisen päätöksen Teille, ja todellakin toivomme että Hallituksen esitystä eduskunnalle vielä näiltä osin tarkennettaisiin eräiden ristiriitaisuuksien täsmentämiseksi. Tämä siitä syystä, että käytännössä olemme jo nähneet mihin keskenään ristiriitaisin sisällöin ja tulkintaerimielisyyksin tapahtunut toiminta johtaa viranomaisten ja elinkeinonharjoittajien kesken.

” LUONNOS 27.8.2020 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ruokahallinnon tietovarannosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ”

Uuden lainsäädännön

2 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on luoda maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnon rekisteritietojen ja muiden tietoaisteiden käsittelyyn ajantasainen ja toimiva lainsäädäntö, joka aiempaa paremmin vastaisi digitalisaation ja datatalouden vahvistamisen luomiin tarpeisiin sekä paikkatietoa ja ympäristötietoa koskeviin avoimuusvelvoitteisiin kuitenkin rekisteröityjen oikeusturva varmistaen.

Esityksellä pyritään selkeyttämään rekisterinpitoon liittyvät vastuut viranomaisten välillä tietosuoja-asetuksen sääntely huomioon ottaen sekä turvaten muiden hallinnonalan viranomaisten kuin rekisterinpitäjien tarpeelliset käyttöoikeudet tietoon. Tavoitteena on myös tarvittavilta osin mahdollistaa rekistereissä olevien tietojen hyödyntäminen hallinnonalan lakisääteisissä tehtävissä muuhunkin kuin siihen alkuperäiseen tarkoitukseen, johon tiedot on kerätty.”

Uusi lainsäädäntö sisältäisi tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä sekä tietosuojan väljentämistä kaikkiaan yli 30:een eri rekisteri- ja tiedonhallintajärjestelmään ruokahallinnon tietovarannoissa. ***Yhtäältä lain tarkoituksena on että viranomaisen tehtävissään kokoamia tietoja tulisi vapaammin luovuttaa muillekin tahoille kuin toisille viranomaisille*** ja erityislaeissan määritetyillä perusteluilla ”teknisten rajapintojen avulla”. Lainsäädäntöön sisältyisi myös vaatimus, jonka mukaan ***”tiedot luovuttavan viranomaisen on tarvittaessa varmistettava, että tietoja saava toimija noudattaa tietojen käsittelyssä tiedonhallintalaissa säädettyjä velvollisuuksia.”***

Tunturi-Lapin maaseutulausuntakunta on tutustunut em HE:een, ja verrannut tietojen luovuttamista koskevia eräiden erityislakien sisältöjä lakiehdotuksen sisätimiin muutosehdotuksiin.

Yhtenä erityislakina esimerkkinä tästä voimassaoleva Riistavahinkolaki (samansisältöisiä erityislakeja on voimassa lukuisia):

Riistavahinkolaki 36 §

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla (nyk. ruokavirastolla), kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisella ja metsäkeskuksella on oikeus luovuttaa tässä laissa säädettyä tehtävää hoitaessa saatuja tietoja vain:

- **muulle viranomaiselle**
- **EU:n yhteisön toimielimelle**
- **riistaeläinten kantoja, vahinkoja ja vahinkojen ennaltaehkäisyä tehtäviin tutkimustarkoituksiin sekä metsästyksen mitoitusta ja kohdentamista koskevaan päätöksentekoon.**

Tehtävien hoitamisessa saatuja tietoja EI SAA KÄYTTÄÄ muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Päätös: Lausuntonaan Tunturi-Lapin maaseutuhallinnon yhteistoimintaelin, maaseutulausuntakunta, lyhyesti toteaa, ettei maksajavirastotehtäviä toimeenpanevilla paikallisviranomaisilla ole välineitä ”varmistaa että tiedot saava toimija noudattaa tietojenkäsittelyssä tiedonhankintalaissa säädettyjä velvollisuuksia”, eikä näin ollen tietoja saa luovuttaa muille

kuin nyt voimassaolevissa erillislaeissa on säädetty. Jo nyt on näyttöjä siitä että Maaseutu-virastosta luovutettuja tietoja on käytetty asiakaskunnan oikeuksien vastaisesta ja laajaa julkista joukkausta tarkoittavalla tavalla, joka viranomaistoimin pitää voida ehkäistä.

Myöskään po. lakiesityksen perustelut eivät kaikilta osin ole kurantteja, kun lakiesityksen toimeenpanovelvollisuutta perusteellaan mm. ”EY/EU:n kansanyhteisön yhteisen maatalous-tukijärjestelmän edellyttämänä julkisuuslakina”, sivuuttaen kokonaan sen että tähän rekisteri-kokonaisuuteen mitä lakiesitys on tarkoitettu koskemaan, sisältyy useita Suomen kansallisten järjestelmien mukaisia rekisteri- ja tehtäväkokonaisuuksia joihin ei EU:n kansanyhteisön vaatimukset ulotu. Mm. vahingonkorvaukset jotka eivät ole maataloustukia, ja muut puhtaasti kansalliset järjestelmät.

Lakiluonnos tulee tältäösin käydä huolellisesti läpi ja poistaa nykyisten voimassaolevien ja viranomaistoimintaa ohjaavien erillislakien kanssa ristiriidassa olevat kirjaukset.

Maaseutulautakunnan lausunto on yksimielinen.

Ystävällisesti, toimeksisaaneena

Muoniossa 9.10.2020

Heikki Kauppinen, maaseutupäällikkö, Tunturi-Lapin Yhteistoiminta-alue